Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurî: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorî.
Abonamentul pentru Braşov administraţiunea, piaţa mare, Tărgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 137. Braşov, Lunî-Marţî, 20 Iunie (2 Iulie) 1895.

Nisuinţe federaliste.

Braşov, 19 Iunie v. 1895

In aceeaşî şedinţă a camerei austriace, în care deputatul br. Vasilco, care face parte din clubul Hohenwart, a luat în apĕrare, cu tótă puterea convingerii sale, causa Românilor bucovinenî, faţă cu asupririle, ce trebue sĕ le îndure, a vorbit şi Dr. Eduard Gregr, desfăşurând gravaminele şi postulatele oposiţiunei cehice.

In situaţiunea încurcată, în care au ajuns lucrurile în Austria, oposiţiunea cehă este chiămată de a juca un rol însemnat, şi dela dibăcia şi tactica, cu care va manevra, atêrnă ca ea sĕ aibă o înrîurinţă decisivă asupra viitórei constelaţii interióre în partea de dincolo a monarchiei.

Deocamdată clubul Cehilor tinerî e decis de a continua tactica sa oposiţională de pănă acuma, cu aceeaşî energiă în fond, dér cu mai mare cumpĕtare în formă.

Acésta impresiune o a făcut'o şi discursul lui Eduard Gregr, care de astă-dată a fost lipsit de vehemenţa, ce a caracterisat vorbirile sale anterióre, împrejurare, ce a contribuit numai a da o mai mare greutate cuvintelor sale.

Cu mult succes a criticat Dr. Gregr politica de esperimentare austriacă dela 1848 încóce, care deocamdată s'a oprit la tragica sórte a coaliţiunei căḑute de curênd.

Factorii decisivî ar trebui sĕ scie, ḑise el, că nu se póte mulţumì şi consolida acest imperiu pe câtă vreme poporul boem nu se va bucura de tóte drepturile sale naturale şi istorice.

Constituţia centralistă este mai urgisită aḑî ca orî şi când la majoritatea popórelor imperiului şi ultima ei proptélă, partida liberală germană, este aprópe de sfîrşitul ei, ḑise Gregr. Cum că centralisaţia e o nenorocire pentru statul acesta o dovedesc persecuţiile îndreptate în contra Cehilor, o dovedesce faptul, că sistemul centralist numai prin mĕsurî poliţienescî şi prin temnicerî se póte susţinè.

Chiar şi în privinţa economică acest sistem este stricăcios, căcî nu este decât un sistem de esploatare a popórelor, pe carî le sĕrăcesce.

Trebue dér, ḑice Gregr, sĕ se dea o constituţiă federalistă statului şi piedeca cea mai mare pentru realisarea acestei dorinţe sunt Germanii din Boemia. Majestatea Sa a ḑis pe timpul punctaţiunilor vienese, că un pact între Cehii şi Germanii Boemiei este o necesitate de stat.

Cehii doresc acésta împăcare, înse nu aşa ca prin ea sĕ se pregătéscă peirea lor politică şi naţională.

Décă ar succede de-a lua Germanilor temerea de cehisare, n'ar mai fi o piedecă nicî programul de drept public al Cehilor. Ar trebui sĕ se unéscă pe basa principiului ca nicî Slavii sĕ nu slaviseze pe Germanî, nicî Germanii sĕ nu germaniseze pe Slavî. Atuncî resolvarea cestiunei naţionale ar fi uşóră.

Popórele negermane nu vor jerfi nicî-odată drepturile lor naturale Germanilor, orî Maghiarilor, orî chiar statului austriac. Ér cât pentru dualism, Gregr e de părere, că şi acest esperiment va face în curênd fiasco, căcî în Ungaria firele, ce légă cele două jumĕtăţî ale imperiului sunt aşa de slăbite, încât e numai o cestiune de timp ca şi cel din urmă fir sĕ fiă tăiat.

Partea cea mai aspră a discursului sĕu a fost aceea, unde arată, că poporul boem e tratat aḑî ca sclav şi e lovit cu piciorul de un „satrap brutal", sub care înţelege pe guvernatorul Boemiei. Ei, Cehii, vor lupta pentr'un sistem federalist şi contra constituţiei centraliste, care pentru ei nu constitue decât un jug de sclăviă.

Gregr a încheiat discursul sĕu cu esclamarea: Austria séu va fi un stat federativ, séu nu va fi!

Se 'nţelege, că politicilor dela „Pester Lloyd" le-a displăcut acest limbagiu; le-a displăcut mai ales, că e ţinut mai cumpĕtat. Ei, după obiceiul lor, se încércă a lua în zeflemea pe Cehii tinerî, dér se vede prea bine, că în fond duc mare frică, că în Austria lucrurile pot sĕ ia o întorsĕtură fatală şi pentru centraliştii şi satrapii ungurî.

Se cere modificarea statutelor Asociaţiunei. In şedinţa dela 13 Iunie c. a comitetului Asociaţiunei transilvane, D-l preşedinte *I. M. Moldovan* presentă o hârtiă a primarului orăşenesc din Sibiiu, prin care se notifică un *ordin* al ministrului ung. de interne, care *cere sĕ se modifice statutele Asociaţiunei*, provĕḑute cu clausula de aprobare la 1861, şi în special *§ 5 şi 21*, pe cuvênt, că *nu mai corĕspund actualelor împrejurărî de stat.* Statutele modificate sĕ 'i se trimită apoi în termin de 2 lunî, spre a se provedé cu clausula de aprobare. Comitetul, luând la cunoscinţă acest ordin, a însărcinat biroul sĕ mijlocéscă prelungirea terminului de 2 lunî, de óre-ce modificarea statutelor cade în competenţa adunărei generale, care în anul acesta se va ţiné la Blaşiu pe la finea lui August. A însărcinat tot-odată comisiunea, compusă din d-nii Dr. Il. Puşcariu, I. V. Rusu şi P. Cosma, ca sĕ pregătéscă proiectul de statute, spre a se puté înainta viitórei adunărî generale spre definitivă stabilire a textului.

Étă şi textul paragrafilor amintiţî despre carî se ḑice „că nu mai corĕspund actualelor împrejurărî de stat":

„§. 5. Asociaţiunea constă din membri „fundatorî, ordinarî, corespondenţî şi onorarî, fără deosebire de naţiune şi religiune. Toţî aceştî membri se vor provedé „cu un document de legitimare".

„Adaus la §. 5. în înţelesul preaînaltei resoluţiunî împĕrătescî din 6 Septemvre".

„La alegerea membrilor, carî nu sunt „supuşî austriacî, e de lipsă învoirea r. gubern transilvan".

„§. 21. Asociaţiunea va ţiné în tot „anul una adunare generală, şi de vor cere „împrejurările, şi mai multe. Adunarea generală va consta din membrii ei fundatorî „şi ordinarî cu vot decisiv. Membrii corespondenţî şi onorarî au voiă a întra în „adunare cu vot consultativ. Conchiămarea „ei se va publica prin ḑiarele naţionale române, şi prin unul oficios al Transilvaniei. „Timpul şi locul adunărei generale ordinare pentru cea mai de-aprópe sesiune, se „defige prin adunarea precedentă, ér a celei estra-ordinare prin preşedintele ei".

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Amintirî dela Marienbad.

La *7 Iunie* am făcut cu H. preumblare cam de 1/4 óră spre sud la aşa numitul *Salz-Sud-Werk Marienbad*, o fabrică situată în apropiere de Ferdinandsbrunn. Din isvorul acesta se conduce apa prin pumpe la promenada principală pentru cura de beut. Ţĕvile de conducere au o lungime de 1662.792 metri. Tot de aci se conduce şi în fabrica de sus, care este provĕḑută cu întocmirile cele mai perfecte chemice şi technice. Aicî se estrage din ea sarea cunoscută sub numele sarea naturală a fântânei de M. („Das naturliche Marienbader Brunnensalz".

Directorul stabilimentului, Carl Langhof, bărbat inteligent, ne-a primit cu o afabilitate estra-ordinară, ni-a arătat şi ni-a esplicat cu de-amĕruntul tot procesul de estracţiune.

Sarea de Marienbad, după cum am amintit, se folosia încă pe la 1749. De atuncî încóce s'au îmbunĕtăţit neîntrerupt aparatele de estracţiune, pănă ce în fine firma Müller Philipp et. Comp. din Viena — consultând o autoritate însemnată, pe Dr. A. Frank din Charlottenburg, care a prelucrat şi planurile unei asemenea întocmirî din Carlsbad, — au ridicat stabilimentul de astăḑî între anii 1888—90.

Sarea se produce parte pulverisată, parte cristalisată. Un gram de sare pulverisată conţine părţile constitutive din 116 grame de apă Ferdinandsbrunn, séu o. 862 grame din sarea acésta, turnată în 100 grame apă curată, îţî dă tocmai apă de Ferdinandsbrunn. Când se cumpĕră din farmaciă, tot-déuna se capĕtă şi instrucţia, cum sĕ se foloséscă. Se póte cumpĕră şi d'a dreptul.

Se întrebuinţéză pentru *idespepsie*, adecă la tot felul de deranjare a organelor de mistuire; 2) pentru *catarurî de stomac*, cronice; 3) pentru *constipaţiunî*. Aci se recomandă cu preferinţă la femeile însărcinate; 4) contra *hemoroidelor*; 5) contra *gălbinării*; 6) contra *îngrăşării prea tare*; 7) contra *reumatismului*; 8) contra *suirei sângelui la creerî*, ceea ce persónelor sângeróse le causéză durere de cap, ameţelî, însomniă şi le irită tot sistemul nervilor; 9, la o mulţime de *bóle femeiescî*; 10) folosirea sării se recomandă la tóte casurile de bólă, unde se cere o lucrare purgativă.

Sarea de Marienbad se folosesce drept cură pregătitóre 14 ḑile înainte de a face o cură de apă în băile: Carlsbad, Marienbad, Kissingen, Nomburg şi Tarasp; ea ajută cura cu apele acestea; se folosesce acasă, după ce ţi-ai făcut cura în băile amintite; în fine cura cu sărurile acestea este cel mai ieftin surogat pentru o cură făcută chiar la isvórele din Marienbad.

Din sarea de Marienbad se pregătesc şi un fel de pastile, din carî se vênd pe an câte 5000 cutii. Tot în stabilimentul acesta se pregătesce un săpun şi leşiă, din acésta din urmă se esportéză cam în 3000 sticle pe an. Leşia se folosesce ca adaus la băile de vană şi fricţiunî.

Nu departe de isvorul Ferdinand este isvorul cu apă de beut: Rudolfsbrunn.

Tot în ḑiua acésta am vrut sĕ cercetăm şi magaziile de unde se espedéză apa de Marienbad. Funcţionarul superior de aicî înse este un om bĕtrân şi posomorît. Abia ni-a spus, că pe an espediéză 7—800,000 sticle şi ni-a întins o foiţă din care am aflat, că dela magazinul de espediţiă (Versendungsmagazin) se espedéză, numai pe lângă plata anticipată, apă de Kreuz-Ferdinands, — Ambrosius — şi Carolinenbrunn, Wald şi Rudolfsquelle precum şi turbă séu nămol mineral. O sticlă conţine 3/4 litru. Lada şi împachetarea costă: 1 ladă cu 60 sticle 15 fl., 50 sticle 12 fl. 70; 40 sticle 10 fl. 30; 30 sticle 7 fl. 70; 24 sticle 6 fl. 20; 20 sticle 5 fl. 20; 12 sticle 3 fl. 35. Turba costă 50 chile 2 fl., plus 1 fl. 10 lada.

La 8 *Iunie* d. a. am făcut o escursiune pe lângă cimiter, pănă la locurile unde se sapă turba, adecă nămolul, care se întrebuinţéză la băile de turbă. Este interesant sĕ veḑî straturile, cum se scóte turba an de an, şi cum gropile săpate se umplu érăşî cu turba folosită odată, ca ast-fel peste sute de anî érăşî sĕ se pótă folosi.

Altă escursiune interesantă, se 'nţelege tot pe jos şi tot cu H., pentru-că el mĕ însoţia pretutindenea, am făcut'o în 9 Iunie la vêrful stâncii *Podhorn.* Am mers 45 minute pănă la satul Abaşin, după alte 15 minute am ajuns la pădure şi apoi în 15 minute am fost pe vêrful stâncii, unde se ḑice, că odinióră a fost un vezuv. Prospectul, ce ţi-se desfăşură de aicî, este din cele mai pitorescî în tóte direcţiunile. Bĕtrânul, care era acolo cu carta întinsă şi care stă anume ca sĕ dea informaţiunî, ne descrise tótă împrejurimea. Ne arătă mănăstirea Tepla, propietara băilor din Marienbad, care esistă de 700 anî. Am vĕḑut cele două lacurî ale mănăstirei cu o suprafaţă de 38

CRONICA POLITICĂ.

— 19 Iunie.

Cât de mult **jidovismul** a străbătut **în viaţa publică** a **Ungariei** o dovedesce eclatant un articol fulminant, ce-l publică fóia ungurêscă *„Hazánk“* în Nr. ei dela 29 Iulie sub titlul *„Aliance israelite Universelle“*, articol adresat către foile „Pesti Hirlap“, „Pester Lloyd“, „Neues Pester Journal“, „Fövárosi Lapok“ şi „Pesti Napló“. Diarul *„Hazánk“* desvălesce activitatea „Alianţei Israelite“ în viaţa publică a Ungariei, activitate indicată în cunoscuta circulară a acestei societăţi, din care am dat şi noi un estras într'unul din numerii precedenţi ai foiei nóstre. *„Hazánk“*, analisând pasagiele marcante ale circularei, constată: 1) Că Alianţa israelită a cumpĕrat pressa, guvernamentală mai ales, din Ungaria, ceea-ce este o *ruşine dejositóre* şi o acusă nedemnă contra pressei „independente“ a unei naţiunĭ; 2) Că Alianţa israelită a intervenit la guvernul unguresc, pentru a face sĕ se primêscă recepţiunea Evreilor — ceva *nespus de ruşinător* pentru guvernul unei naţiunĭ „independente“ şi 3) Că în cunóscuta afacere dela Tisza-Eszlár (omor ritual), Alianţa israelită a influinţat prin banĭ pentru a stórce dela un tribunal maghiar o sentinţă *în favórea judaismului*. Va sĕ dică, esclamă „Hazánk“: „în Ungaria nu statul de drept câştigă dreptatea pentru cetăţenĭ, ci acéstă póte *fi cumpĕrată* pentru o societate confesională internaţională“. Fóia ungurêscă provócă apoi pe numitele organe de pressă maghiare sĕ-şi ridice glasul contra acestor acuse grave, décă nu vor sĕ crédă lumea, că totul în Ungaria este corupt şi cumpĕrat prin Ovrei. — Étă cel mai trist testimoniu pentru şoviniştii ungurĭ.

*

Bánffy e mai norocos, decât Wekerle. Se scie, că fostul ministru preşedinte, după a doua cădere a reformelor bisericescĭ în camera magnaţilor, s'a adresat Majestăţii Sale cu rugarea sĕ numéscă câţi-va membri noi în camera magnaţilor, ca prin acéstă sĕ contrabalanseze majoritatea „reacţionară“ din acéstă cameră. Monarchul nu s'a învoit atuncĭ. Acum însĕ a numit **un conte şi trei baroni noi** (Conte *Vigyázo* Sándor şi baroni: *Solymossy* Lászlo, *Bohus* Zsigmond şi Iosif *Zsyk* jun.) cu dreptul de ereditate; — va se dică aristocraţia Ungariei s'a sporit, prin membri familiilor numiţilor noi aristocraţĭ, cu un conte şi 11 baronĭ. Prin aceste numiri aşa-déră sórtea reformelor bisericescĭ politice s'ar fi hotărît definitiv spre binele şi bucuria — Jidanilor, întrucât e asigurată o majoritate în camera magnaţilor, care va vota proiectele ciuntite.

*

O scire importantă se telegrafiêză din Petersburg cu data de 28 Iunie, care varsă o lumină şi mai clară asupra stadiului în care se află **amiciţia ruso-francesă**. Se dice adecă, că la cas, décă din Peking va sosi respuns nefavorabil referitor la împrumutul ruso-chines — ceea ce ar confirma alăturarea Chinei la Germania şi Anglia, — atuncĭ guvernul rusesc va face cunoscut printr'o notă diplomatică, ce se va trimite tuturor puterilor, că raporturile din Rusia şi Francia şi-au luat o formă concretă şi că *în viitor nu se va puté ivi nicĭ o cestiune internaţională, în care Francia şi Rusia sĕ nu procedă strîns unite.*

*

Partida social-democrată din Ungaria iniţiază o mare mişcare în vederea sĕrbării mileniului. „Budapesti Hirlap“ spune, că în Maiu 1896 **social-democraţii vor organisa o mare grevă generală**, pentru-care agită de pe acum cu multă energiă. Pentru acéstă grevă nu vor fi câştigaţi numai muncitorii, ci şi personalul de serviciu de stat şi oraşe, factorii postalĭ, impiegaţii dela căile ferate etc. Foile unguresci sunt supĕrate şi cer intervenţia guvernului.

„Dualismul ameninţat“.

Corespondentul din Budapesta al rĕspânditului diar german *„Berliner Tageblatt“* a avut în dilele trecute o convorbire cu mai multe persóne maghiare, din cercurile normative politice, asupra influinţei, ce-o pot esercita stările actuale din Cisleitania asupra dualismului. Eată unele din aceste informaţiunĭ:

După legile fundamentale, pe carĭ se baséză dualismul, trebue sĕ domnéscă şi în Austria întocmirĭ constituţionale. E eclatant, că de ce acéstă disposiţiune a fost primită la cererea Ungariei în tratativele asupra pactului. Absolutismul în Austria ar fi fost o continuă ameninţare a libertăţii maghiare. Constituţia austriacă nu esclude un minister de funcţionarĭ, de óre-ce esistă şi un cas de precedenţă, când după rĕsturnarea lui Hohenwart, au domnit stărĭ analoge. Noi Maghiarii în momentul acesta n'avem nicĭ un motiv sĕ luăm o posiţiune concretă faţă de evenimentele vieneze. Noi nu putem atinge dreptul corónei de a-şĭ alege după buna sa chibzuinţă pe consilierĭ şi nu voim se ne amestecăm în afacerile interne ale Austriei, în toemai după cum nu vom tolera nicĭ noi, ca cei de acolo sĕ se amestece în afacerile nóstre. Firesce, că presa nóstră s'a ocupat în felul ei cu evenimentele recente, căcĭ ea e independentă şi liberă. In cercurile nóstre normative nu e alt punct de vedere, decât acela, ca sĕ observe rece, dér cu atenţiune desvoltarea lucrurilor în Austria.

Starea actuală în Austria, deşi nu e îndreptată pe faţă în contra constituţiei, e însĕ fórte departe de-a corĕspunde constituţionalismului, după cum noi îl înţelegem. Cel puţin nu e de loc parlamentară.

După ce se spune, că causa acestor stărĭ sunt Germanii, faţă de carĭ „Maghiarii au mare simpatiă“, (recte Jidanii maghiarĭ faţă de Jidanii liberalo-germanĭ) continuă:

Aceste sunt stărĭ triste, carĭ, după împrejurărĭ, ne pot atinge fórte de-aprópe pe noi Ungurii. Noi stăm în faţa faptului, că în Austria este imposibil a se forma o majoritate de guvernament. Impregiurarea acésta făuresce arme pentru partida nóstră independentă. Cu cât mai rĕu va merge Austria, cu atât mai tare se va audi în Ungaria strigătul: „Sĕ ne desfacem de Austria!“

Descompunerea în Austria ingrópă dualismul... Reînoirea pactului se apropie. Cu cine sĕ facem tratative? Cu domnii *Hohenwart, Dipauli, Morsei, carĭ sprijinesc pe descendenţii Romanilor dela noi* şi uneltesc în contra nóstră? Cu Cehii tinerĭ, „societatea ciudată“, cum a numit'o regele nostru, carĭ fraternisézǎ cu panslaviştii şi cu şoviniştii francesĭ revanşiştĭ? Cu antisemiţii, carĭ ne insultă şi carĭ sunt duşmanii noştri de mórte? Cu cine aşa-déră sĕ reînoim pactul? Intrebarea acésta e fórte seriósă. Noi putem pacta numai cu Germanii, cu carĭ se vor alia şi Polonii... Dér óre vor ajunge lucrurile în Cisleitania la o astfel de constelaţiune? Noi n'avem nicĭ o siguranţă în privinţa acésta...

Astfel stăm noi, după cum am dis, rece şi cu atenţiune, faţă de lucrurile din Austria. Mai adaug, că toemai începem a *ne pregăti* pentru tóte eventualităţile, dér se înţelege de sine, că aceste mĕsurĭ le facem în *taină*, căcĭ nu ţinem de aportun a atârna planurile nóstre de apĕrare de clopotul cel mare.

Rĕscóla din Macedonia.

Orĭ ce ar spune scirile telegrafice oficióse din Constantinopol şi Sofia, fapt este, că turburările din Macedonia cresc vĕdênd cu ochii. La consulatul bulgar din Viena au sosit scirĭ fórte neliniştitóre din Macedonia. Se crede, că în decursul verei vor urma în Macedonia astfel de stărĭ, cum au fost cele din Rumelia din anii trecuţĭ. Se susţine, că emisarii din Rusia au sosit la teatrul rĕscólei, ca sĕ organiseze o acţiune în stil mare contra Turciei. De-altfel étă-ce se telegrafiază despre mişcările macedonene:

Sofia, 28 Iunie.

Scirĭ mai nouĕ confirmă presupunerea, că rĕscóla cuceresce tot mai mare teritoriu. Luptele dintre rĕsculaţĭ şi armatele turcescĭ s'au reînoit. Lângă Kratovo, rĕsculaţii, sub conducerea lui Dimo Diedero, au rupt linia oştilor turcescĭ, retrăgêndu-se către Vardar. Se susţine, că rĕsculaţii n'au pierdut decât doi ómenĭ, Turcii însĕ 30. Luptele dintre Vranja şi Cervinegrad continuă încă. Satul Istibanja a fost aprins de patru părţĭ de rĕsculaţĭ, ca sĕ abată atenţia oştilor turcescĭ şi astfel se spargă linia de bătaiă turcéscă, ceea-ce li-a şi succes în parte.

O telegramă sosită aicĭ din *Rusciuc* spune, că nisce călĕtorĭ sosiţĭ acolo din Macedonia istorisesc despre crudimĭ marĭ, ce au comis Turcii în satul *Kratiça*. La o mulţime de rĕsculaţĭ sĕlbaticii Turcĭ *li-au tăiat urechile şi nasul.*

Cete nouĕ de rĕsculaţĭ se ivesc în Prilep, Tetovo, Kicevo şi Lierino. O scire din Bitolia spune, că în apropiere de Pelistra s'a organisat o nouă cétă de rĕsculaţĭ, care luptă vitejesce contra Turcilor. Ei au atacat satul Nicİopole şi au ucis mai mulţĭ Turcĭ. Autorităţile turcescĭ acusă pe locuitorii satelor Tirnovo-Magerevo, Divo, Lafci şi Capari, că ţin cu rĕsculaţii; sub pretextul acesta ele au arestat pe 50 Bulgarĭ şi Românĭ.

Alte două cete ale rĕsculaţilor au purtat lupte grele contra ostilor turcescĭ şi a başibozucilor în munţii dela Pivi şi Rilo. Intreg ţinutul Razlog este inundat de óste turcéscă.

Dubniça, 28 Iunie.

Evenimentul dilei de adĭ, este, că nu numai la graniţă, ci şi în alte părţĭ ale Macedoniei a isbucnit rĕscóla, a căreí întindere nu se póte stabili încă. In întrégă Bulgaria se pregătesc meetingurĭ marĭ şi se fac colecte pentru scopul rĕscólei. Deja până acum au incurs sume însĕmnate; numai din Küstendsil s'au adunat într'o di mai multe mii de francĭ. Graniţa abia se mai póte pădi strict. Voluntarii se plâng contra guvernului bulgar, care le pune greutăţĭ la trecerea graniţei. Rĕsculaţii dic, că ţinta mişcăreí lor este realisarea § 23 din tratatul dela Berlin, care le garantéză reformele cerute de ei.

Colonia, 28 Iunie.

Corespondentul din Belgrad al luí „Köln. Ztg.“ confirmă scirea, că *în Macedonia e o fierbere enormă*, aţiţată de emisarĭ bulgarĭ şi sêrbĭ. Ministrul sêrbesc de esterne a provocat pe consulii sêrbĭ din Macedonia, sĕ urmăréscă mişcarea cu viuă atenţiune; spre scopul acesta a pus la disposiţia consulatelor sume însĕmnate.

SCIRILE DILEI.

— 19 Iunie.

Esamenul de maturitate la gimnasiul român din *Năsĕud* s'a făcut în 22, 23 şi 24 Iunie n. c. Dintre 35 studenţĭ îmatriculaţĭ pe cl. VIII-a, unul a părăsit gimnasiul în decursul anului, ér 4 au fost respinşĭ la esamenul de classă. Astfel la esamenul de maturitate au fost admişĭ 30. Dintre aceştia au fost respinşĭ la esamenul scripturistic 5 şi încă *dintre studenţii cei mai bunĭ*. Profesorii, după cum se raportéză „Dreptăţii“, au protestat în cât-va contra respingerei lor, dér comisarul ministerial Putnoky Miklos a ameninţat cu recurs la ministerul de culte şi astfel profesorii s'au vĕdut siliţĭ sĕ cedeze. Din restul de 25, au eşit: 1 matur cu eminenţă, 2 maturĭ cu bine şi 8 maturĭ cu suficient, *toţĭ ceilalţĭ au fost respinşĭ*. Anume: 10 inşĭ au fost respinşĭ la repetarea esamenului după treĭ lunĭ din câte-un obiect (6 inşĭ din limba maghiară), ér 3 inşĭ a fost respinşĭ pe un an. Astfel *dintre 34 scolarĭ de classa VIII, au reuşit la esamenul de maturitate numai 11 inşĭ.* Acest ne mai pomenit lucru, datorit directorului suprem Kuncz Elek şi mai ales comisarului Putnoky, a revoltat şi va revolta pe orĭ-care Român. Comisarul ministerial sĕ se fi esprimat chiar, că *Năsĕudenii numai Blăşenilor au de-a mulţumi acest resultat funest.* Va sĕ dică *a spus'o pe faţă*, că batjocurirea acésta a tinerilor năsudenĭ *s'a făcut numai de rĕsbunare!!*

---

hectare, afunde de 10 metri. In ele se cultivă crapĭ ţi ştiuce. Tot la 3 anĭ se lasă apa sĕ se scurgă şi se prind pescii. Posiţia merită sĕ o cercetezĭ.

La re'ntórcere, trecênd prin satul Abaşin, o comună mică nemţéscă, întraiu în două curţĭ ţĕrănescĭ, ca sĕ vĕd cum sunt întocmite. Cea dintâiu era o curte mai mult lungă ca lată, plină de tot feliul de unelte. Intrând în casă, întêlnesc o femeiă tinĕră, care după ce i-am spus, că sunt strĕin şi că vreu se vĕd cum sunt întocmiţĭ, îndată a prins voie şi a început a se scusa, că sunt ţĕranĭ şi sĕ nu le luăm în nume de rĕu, că nu-'s tóte la locul lor. M'a poftit şi am întrat în tindă, — tocmai scosese din cuptor, şi întrând în casă, mĕ isbise un miros plăcut de plăcintă caldă, care era întinsă în nisce rĕsvare. Am căpĕtat apetit şi, cerênd, numai decât mi-a tăiat o bucată pentru care i-am făcut un dar.

Lângă odaia mare era altă odăiţă, în care îmĭ spuse, că şed bĕtrânĭĭ. Părinţii adecă locuesc pe aci cu feciorii însuraţĭ împreună.

Din tindă întraiu pe o uşă în grajd, care e lipit de casă. Aicĭ vre-o 16 capete de vite frumóse, boi şi vacĭ de Helveţia, carĭ le folosesc pentru economia câmpului, ér vacile şi pentru negoţul de lăptăriă. După grajd urma şura clădită tot într'una. In faţă cu acestea era coteţul de porcĭ şi de paserĭ, ér spre drum o odăiţă, în care era o mică prăvăliórǎ.

Eşind de aicĭ vedem altă casă, nouă şi frumósă. Gândiam, că şede preotul în ea. Când întrarăm în casă, erau 12 óre. Aflarăm întrégă familia: tată, mamă, fecior, noră şi copii, în jurul unei mese, pe care se afla un blid mare plin cu fiertură. Numai decât a sărit bĕtrânul şi bucuros mi-a arătat tóte întocmirile economice. Ordinea era ca şi la curtea dintâiu, cu deosebire, că aicĭ totul era mai larg şi mai curat. Omul era mai bogat. Avea 20 vite în grajd. Mi-a spus, că are 50 jugĕre de pĕmênt. M'am bucurat de cele vĕdute, am strîns mâna bĕtrânului, care şi dênsul era vesel, că mĕ vede mulţumit, şi plecarăm.

La 10 Iunie am făcut o escursiune la Franzensbad, ér la 11 Iunie, la sfatul d-luĭ Dr. C., am făcut o escursiune la aşa numitul „Stinker“. Din nesciinţă am apucat calea cea mai lungă de lângă Versandhaus şi am tot mers pe dél în sus până la cafenéua Alm, de aicĭ pe plan, dér tot prin bradĭ până la Royauer Forsthaus, altă cafenea. De aicĭ am luat'o spre stânga şi într'o oră şi $^3/_4$ dela plecare ajungem la „Pfarrsäuerlung“, fântână cu apă ferósă, 890 metri de-asupra mării. Aicĭ era adunat mai mult tineret din satele de prin prejur. Bĕurăm un păhar de apă şi plecarăm tot spre stânga. După 7 minute simţim un miros de puciósă. De cum apucasem pe plan, pămêntul se mişca sub piciore, pe aicĭ însĕ ne temeam sĕ nu ne cufundăm de tot. De-odată vedem lângă cărare trei tuburĭ de fier, largĭ, ca nisce ciubare, împlântate în pămênt. In ele se audia clocotind apă. Era „Stinker“-ul. Din depărtare mirosul aduce cu al „Puturosului“ (Büdös) din sécuime, dér nu are tăria lui. Pămêntul printre tuburĭ era aşa de móle, încât n'am cutezat, ba ne era cu nepotinţă sĕ umblăm pe el.

Tradiţia spune, că în rĕsboiul de 30 anĭ, un comandant d'ai lui Gustav Adolf, făcênd cu mai mulţĭ soldaţĭ o recunóscere pe aicĭ, nu l'a mai vĕdut nimenĭ până în diua de astădĭ. Se dă cu socotéla, că s'a cufundat pe locurile acestea cu caĭ cu tot.

De aicĭ ne-am scoborît pe la Dianahof, Waldquelle în oraş.

Umblarăm $3^1/_2$ óre. ***

Din vestita Turdă i-se scrie lui „*Budapesti Hirlap*“ următórele: Deja în anul trecut, adunarea generală a orașului a hotărît, ca sĕ se schimbe numirea a patru strade și sĕ se pună table nouĕ. Una din aceste strade a fost botezată „*Kossuth Lajos*“ și tabla s'a pus tocmai la casa advocatului român *Vlăduțiu*. Soția proprietarului casei a protestat însĕ, când slugile orașului au mers sĕ pună tabla, dicênd, că dênsa nu va suferi se i-se pună pe casă numele „*conducĕtorului de bandițĭ*“. Dér acésta totuși s'a întêmplat. Și încă cum? S'a adunat plebea maghiară, și a început sĕ cânte „Kossuth nota“, în decursul căreia s'a pus tabla. Soviniștii ungurĭ însĕ nu s'au mulțumit cu atâta. Mai mulțĭ „honvedĭ“ din 48 vor trage la rĕspundere pe d-na Vlăduțiu, pentru-că ar fi insultat pe Kossuth. Etă cea mai noua ispravă a „patrioților“ din vestita Turdă.

—o—

Afacerea maturisanților din Blașiu. Vinerĭ după amédĭ a fost ascultat și d-l profesor C. B. Groze din partea unei comisiunĭ esmisă de Ven. Consistoriu.

—o—

Tinerimea gimnasială din Blașiu a avut în 26 a. c. o adevĕrată di de sĕrbare — scrie „Unirea“. — După celebrarea sfintei Liturgii, la care a pontificat directorul gimnasial asistat de corpul profesoral, tinerimea s'a adunat în spațiósa sală de gimnastică. La 8 1/2 Escelența Sa I. P. S. D Mitropolit, însoțit de R-d. D. director gimnasial, a venit în mijlocul tinerimii fiind întêmpinat cu: „Sĕ trăéscă!“ Escelența Sa prin cuvinte călduróse accentuéză momentuositatea solemnității cetirii clasificațiunilor și a distribuirii premiilor arătând, că ea este o di de bucurie pentru studenții eminențĭ, carĭ își vĕd recunoscută și premiată diligința, o di de bucurie și pentru cei cu calculĭ îndestulitorĭ, căcĭ termină o clasă, perfecționându-se pentru studiile mai înalte, déră e de folos solemnitatea și pentru cei cu calculĭ nesuficiențĭ servindu-le ca un îndemn spre a desvolta mai mare diligință în viitor. In fine îndémnă tinerimea și pentru viitor la diligință și purtare bună. Apoi s'a început cetirea clasificărilor și distribuirea premiilor constătătóre din cărțĭ în valóre de 400 fl. — Cu finea anului scolastic au fost la gimnasiul superior român gr. cat. din Blașiu 509 studențĭ, anume în clasa a VIII-a 36, în cl. a VII-a 30, în cl. a VI-a 59, în cl. a V-a 57, în în cl. a IV-a 54, în cl. a III-a 82, în cl. II-a 93, în cl. I-a 98. E de însemnat, că clasele I, II, III au fost paralele. — Terminându-se clasificările Rds. D. Director mulțămesce Escelenței Sale pentru onórea și bucuria, ce a făcut'o corpului profesoral și tinerimii studióse, asistând la solemnitatea clasificărilor și distribuirii premiilor, apoi notifică tinerimii, că condițiunile de primire la gimnasiu pe anul viitor sunt tot cele din trecut, cu escepțiunea, că la începutul anului scolastic 1895/6 vor fi obligațĭ studenții a solvi de-odată cel puțin jumĕtate din didactru.

—o—

Monarchul la manevrele din Germania. O fóiă din Berlin aduce scirea, că Majestatea Sa monarchul nostru va asista la manevrele din anul acesta ale armatei germane. Monarchul va sosi la Stettin în 9 Septemvre și va rĕmâné acolo sub tótă durata manevrelor.

—o—

Serbare comemorativă a Sĕrbilor. Din Neoplanta se scrie, că în 28 Iunie s'a serbat în *Ravaniça* (Sirmiu) amintirea luptei de pe Câmpul-mierlei. Mult popor sĕrbesc a luat parte la acéstă serbare, peregrinând la mormêntul Țarului Lazar, care a cădut în memorabila luptă. Veniseră mare mulțime de Sĕrbĭ din Serbia, Bosnia și Muntenegru. S'a făcut un serviciu divin, apoi o masă mare s'a dat la egumenul Baiciĭ Emilian pentru inteligență. Poporul a serbat în liber memoria dilei. Séra s'a dat concert, la care au cooperat membrii teatrului național din Belgrad și cei din Agram.

—o—

Țarul și familia în Paris. Diarul francez „*Gaulois*“ aduce scirea, că Țarewna-vĕduvă merge la Paris pe timp mai îndelungat și că la tómnă se vor duce acolo și Țarul cu Țarewna.

Esamene în Brașov.

Sâmbăta trecută s'a ținut în sala cea mare a gimnasiului nostru de aicĭ esamenul cu micii elevĭ ai asilului de copii românesc din loc, susținut de biserica Sf. Nicolae.

Deși prin mórtea regretatei directóre, Augusta Glodariu, asilul a avut de-a suferi în anul acesta fórte mult, învĕțătórea dela Internatul de fetițe al Reuniunei române, D-șóra *Maria Bogdan*, sub a căreia conducere a stat acest asil în lunile din urmă, prin zelul sĕu și prin încordata sa stăruință a sciut produce resultatele cele mai frumóse.

Esamenul micilor copilașĭ s'a început pe la órele 10, fiind sala plină de public. Ei intrară doi câte doi, cântând un frumos cântec pentru marș și ținênd în mânĭ câte-un buchet de florĭ. Prin însa-șĭ intrarea acésta „triumfală“, micii elevĭ câștigaseră inimile tuturor, făcêndu-ne sĕ urmărim cu cea mai încordată atențiune esamenul lor.

S'au mai cântat în marș poesiórele: „O păsĕrică strigă“; „Hai veniți frați și surorĭ“; „Printre érbă cresce“, „Vai bine ne pare“ etc. Copiii se înșirară apoi în cerc, rostiră o rugăciune, numĕrară până la 10, și cei mai măricĭ recitară poesióre ușóre. S'au jucat apoi jocurile libere de cerc: „O muscă jócă prin vĕzduh“ și „O păsĕrică vine“. Ca ocupațiune mai seriósă li-s'a dat copiilor se formeze diferite figurĭ cu bóbe de linte și cu nisce bețișóre.

Erau vre-o 70 de copilașĭ și copilițe, pe cât de micĭ, pe atât de drăguțĭ și curățeĭ. Esamenul lor a fost o adevĕrată petrecere pentru toțĭ cei de față. După ce li-s'au împărțit, în urmă, vre-o 70 tocurĭ de bombóne, ei părăsiră sala cu cântecul „Sĕ mergem dér, sĕ mergem“, ér noi rĕmaserăm emoționațĭ, grăbind a aduce domnișórei conducĕtóre Maria Bogdan cele mai călduróse felicitărĭ pentru succesul dobêndit.

Progresul înveselesce și încurageéză pe om. Acésta au simțit'o toțĭ aceia, carĭ au luat parte la esamenul practic, ce l'au dat erĭ elevele *internatului Reuniunei femeilor române* din loc.

Esamenul, la care a luat parte un frumos numĕr de dame și domnĭ în frunte cu comitetul Reuniunei, s'a deschis de cătră d. protopop V. *Voina*, printr'o vorbire, în care arată, că de 9 anĭ de când s'a înființat, acest internat a mers tot progresând înainte și accentuă însemnătatea scopului ce-l urmăresce, de-a cresce bune menagere.

Elevele au fost esaminate mai întâiu din croit și din cusut la mașină, de destra directóră a internatului, de d-ra *Carolina Teclu*. La tóte întrebările au rĕspuns elevele cu multă pricepere, desemnând totodată pe tablă, după metoda cea practică a d-rei Teclu, diferite tipare pentru talii etc.

După croit și cusut, d-ra *Maria Bogdan*, care predă diferite studii la internat, a esaminat pe eleve din Higiena practică a casei, ce conține condițiunile principale, pretinse de sănĕtatea corpului omenesc și pe carĭ trebue sĕ le cunóscă fiă-care menageră bună.

A urmat esaminarea atât teoretică, cât și practică a bucătăriei. Și cu mulțămire a trebuit sĕ constate orĭ și cine, că elevele, sub harnica conducere a d-rei Teclu la orĭ și ce întrebare pusă și din partea dómnelor asistente, au sciut sĕ rĕspundă într'un mod, care te convingea despre priceperea lor. Sĕ fi vĕdut la esamenul practic cu câtă dibăciă și iuțélă fetițele frămêntau și întindeau tăiețeĭ, frigeau friptură séu alte bucate diferite, ce se cereau din partea publicului, și cum arangiară o masă și serviciu.

Intr'o odaiă laterală erau espuse lucrurile de mână lucrate de elevele internatului în decursul anului. Partea cea mai mare o formau albiturile de tot feliul, frumos și fin lucrate, atât cu broderii albe, cât și colorate, apoi diferite tapiserii, toalete întregĭ cu mult gust cusute de eleve, tot soiul de croșeturĭ și împletiturĭ.

Vĕdênd tóte acestea îmbucurătóre progrese, nu putem decât sĕ dorim, ca internatul Reuniunei sĕ ia o tot mai mare întindere, sĕ aibă eleve tot mai multe, carĭ la eșirea lor din internat sĕ propage prin tóte ținuturile românescĭ cunoscințele de harnice menagere séu gădzdóie, ce și le-au însușit aicĭ.

Din România.

Estragem dintr'o scrisóre, ce-o primim din Bucurescĭ următórele:

Bucurescĭ, 16 Iunie v.

D-le Redactor! Capitala de pe malurile Dâmboviței a început sĕ între în sesonul mort. Lumea de pe aicĭ părăsesce dilnic orașul sgomotos, căutând recreație pe la băi și aer curat pe la pólele munților, deórece căldurile nesuferite din cursul verei nu procură nicĭ decum desfătare și odihnă.

M. M. L. L. Regele și Regina au plecat de vre-o două sĕptĕmânĭ la Sinaia, unde vor sta până cam pe la mijlocul lunei viitóre, când se vor duce la băile dela Ragaz. Mai mulțĭ miniștri au plecat în concediĭ în străinătate. De asemenea au părăsit capitala, plecând în străinătate, numĕróse familii distinse și bogate, căcĭ cei cu mai puțină dare de mână sunt condamnați, *volens nolens*, sĕ se cócă la arșița sórelui.

Viață mai animată este pe la scólele publice și private, carĭ sunt în toiul esamenelor. In curênd însĕ și aceste se vor termina, elevii și profesorii vor pleca și ei, și capitala va reintra în tăcere și monotonie.

Căldurĭ marĭ până acum n'au prea fost, ba în urma plóiei de ierĭ se simte și pe aicĭ o rĕcóre binefăcătóre.

După scirile mai recente în tótă țéra recolta e escelentă. Speranțele agricultorilor sunt fórte marĭ. Deja s'a început recolta rapiței, care e fórte abundantă și constitue un isvor de câștig fórte mare. Prețul cerealelor s'a urcat în urma acestor prospecte frumóse, așa încât ne putem aștepta la un mare esport.

Porturile sunt animate. In luna trecută s'au esportat prin gura Dunării dela Sulina cantitățĭ marĭ de lemne de construcție și scândurĭ în greutate de 13,942 tone, ér cereale în cantitate de 134.440 tone, în mare parte în direcțiunea spre Constantinopol, Belgia, Olanda etc. După raportele oficiale au intrat pe la Sulina 160 și au eșit 143 corăbii.

In curênd se vor începe și lucrările pentru portul dela Constanța, lucrărĭ evaluate la suma de 12 milióne.

In politică domnesce o secetă completă, întreruptă din când în când de câte un eveniment intern mai mult séu mai puțin important, care apoi e discutat de diare pe colóne întregĭ. Așa acum evenimentul la ordinea dilei este descoperirea unor marĭ escrocherii la Galați, sĕvêrșite cu ocasiunea dărei în întreprindere a iluminației orașului cu electricitate, precum și nisce pungășii la accisele din capitală, al cĕror șef de serviciĭ a fost chiar arestat. Tribunalul a ordonat anchetarea faptelor.

In privința înfrumsețării, capitala face progrese însemnate. Așa pe lacul unde a fost biserica Sărindarĭ — dărîmată din causă, că era aprópe de a cădé în ruine — s'a ridicat un frumos *squar* (grădină publică), în care se va ridica și un monument în memoria lui Matei Basarab, ér în fund se va construi o mărĕță clădire a clubului militar, care va rivalisa cu orĭ ce altă clădire din Europa de soiul acesta.

Un nou bulevard va înfrumseța capitala, și adecă bulevardul Colțea, care va porni dela Sf. Georghe-Nou până la șosea. S'au mai prelungit bulevardul Maria și cel municipal. Aprópe în fiă-care stradă se construesc edificii nouĕ, ca palatul postelor și telegrafelor în calea Victoriei (colț cu strada Carol), palatul ministerului domeniilor pe bulevardul Carol în fața ministerului de rĕsboiu etc., precum și o mulțime de alte zidirĭ particulare. Palatul imposant și mĕreț al justiției e gata, și la tómnă se vor instala în el tóte autoritățile dependente de ministerul justiției.

După câți-va anĭ Bucurescĭul va fi cel mai frumos oraș din Orient și un centru cultural de prima ordine.

U—u.

Apel literar *).

In decursul timpului, de când mĕ ocup cu adunarea literaturei poporane române, mĭ-a succes a aduna mai multe poesii poporane și despre *Avram Iancu*, și așĭ voi acuma sĕ le public pe tóte într'o broșură separată.

De-óre-ce însĕ numĕrul poesiilor adunate de mine nu e până întru atâta de mare, ca sĕ formeze o broșură destul de considerabilă, pe de altă parte sciind prea bine, că 'n sînul poporului nostru se vor mai fi aflând încă fórte multe poesii despre *Iancu* și consoțiĭ sĕi, carĭ nu-mĭ sunt cunoscute, de-aceea mĕ adresez prin șirele de față cătră toțĭ Românii și Românele din Transilvania și Ungaria, carĭ cunosc ast-fel de cântece, cu rugămintea sĕ binevoéscă a mi-le trimite mie până la 1 Septemvre a. c., ca sĕ le dau și pe acelea publicității cu celea ce le-am adunat eu.

Tot-odată rog pe toțĭ Domnii și Dómnele, carĭ vor bine-voi a-mĭ trimite asemenea cântece, sĕ noteze numele persónelor dela cine le-au audit, precum și a comunei și comitatului, în carĭ locuesc persónele respective.

Afară de acésta fiă-care trimițĕtor e rugat sĕ esplice cu de-amĕruntul tóte cuvintele, carĭ 'i-s'ar părea, că nu sunt tuturor Românilor cunoscute, precum e bunăóră cuv. *goară* din versurile:

Numai carul Iancului
Șede 'n culmea dealului,
Nicĭ nu sue, nicĭ coboră,
Ci șede pe loc de *goară*.

Suceava (Bucovina), 28 Iuniu n. 1895.

Sim. Fl. Marian,
prof. gimn.

SCIRI ULTIME.

Viena, 30 Iunie. O deputațiune bulgară a plecat adĭ de aicĭ la Petersburg.

Budapesta, 30 Iunie. In localul societății de asigurare „Adria“ s'a aflat o bombă împlută cu praf de pușcă și cu patróne și învĕlită într'o hărtiă vechiă.

DIVERSE.

Câte romane apar în Londra? Un diarist din Londra a făcut socotéla și a aflat, că în Londra apar la di în numĕr aproximativ cam șépte romane. Intr'un an s'ar veni așa-déră *2555 romane*.

Literatură.

In editura librăriei Ignatz Hertz din Bucurescĭ (Hotel de France Nr. 89) a apărut: **„Cura de apă. Cum trebue sĕ trăițĭ. Testamentul meu și Conferințe publice.** *Invĕțăturĭ necesare pentru vindecarea bólelor și conservarea sănĕtății, scrise după esperiențe practice în timp de 46 anĭ*“. Ediția III, de Preotul *Kneipp*. Opul constă din două volume, conținênd 640 pagine tipar compres. Aicĭ se cuprind tóte scrierile și instrucțiunile date de Kneipp cu privire la cura de apă, așa că, având aceste tomurĭ, nu mai ai trebuință de-a procura opul separat, întitulat „Cura de apă“. Ambele tomurĭ, atât de necesare pentru orĭ-ce om, costă 3 lei.

*

Memorii din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broșură elegantă, de 11 cóle, format 8°. Prețul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 coróna**, plus 5 cr. porto poștal; pentru România și străinătate *1 franc 50 banĭ*. Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Brașov* (Brassó) séu la *administrația „Gazetei Transilvaniei“*.

*) Tóte diarele române din Austro-Ungaria sunt rugate a reproduce Apelul acesta.

Biblioteca de popularisare. (Editorĭ: *Ralian şi Ignat Samitca*, Craiova). I. P. Jacobsen, scriitorul, ce ne presentă editorii Bibliotecei de Popularisare în Nr. 5 al publicaţiunei, este Danes şi unul dintre cei mai originalĭ autorĭ ai literaturei nordice. Ĕtă ce spune competentul critic G. Brandes despre Jacobsen:

„E cel mai mare colorist al proseactuale danese. Cum zugrăvesce el, n'a mai zugrăvit nimenĭ cu cuvinte în literatura nordică Limba sa e saturată de culorĭ. Stilul sĕu e armonie de culorĭ. Şi el e cel mai sentimental, cel mai poetic original al prosei nóstre. Tot ce vede el, devine tablou deosebit! Tot ce scrie el, capĕtă o pecete deosebită! E original în formă pănă la manierism, e plin de simţire în ton pănă la o stare bolnăviciósă. Totul la dênsul e condensat, îngrămădit, fără umplutură, fără pause. *„Doue lumi“* în ḑece paginĭ. Fiă-care picătură, pe care o prindĭ din isvorul vorbei lui, e grea, tare ca picătura de elixir, sĕu de otravă, mirositóre ca o picătură de esenţă parfumată. In chipul lui de a spune e ceva ameţitor, îmbătător. E cea mai puternică beutură de acordurĭ, care s'a fabricat vr'odată în prosa nordică“....

Volumul cuprinde 128 pagine şi deórece nu costă decât *30 banĭ*, (15 cr) ne facem plăcere a-l recomanda cetitorilor noştri, carĭ cu o sumă atât de neînsemnată vor face cunoscinţa a celór mai frumóse novele ale acestui scriitor strein.

Volumele următóre ale „Bibliotecei de popularisare“, ce vor apare pe viitor regulat, vor cuprinde: Nr. 6 *H. de Balzac*, Novele; Nr. 7. *Alex. Swientochowski*, Din viéţa poporului; Nr. 8 *Guy de Maupasant*, Pe apă, costând fie-care volum numai câte *30 banĭ.*

*

Din *„Biblioteca pentru toţĭ“*, a librăriei Carol Müller din Bucuresci (Strada Victoriei 53), a apĕrut şi volumul al 8-lea, întitulat: **România, Roma, Piza şi alte opere alese,** de *Jules Michelet*, renumitul istoric şi scriitor frances. Volumul viitor va fi: *Castelul Peleş*, schiţă istorică şi descriptivă, de Leo Bachelin. Volumele apărute pănă acum din „Biblioteca pentru toţĭ“ sunt tóte de cea mai mare valóre şi nu putem, decât sĕ recomandăm lăţirea lor cât mai mult în popor, mai ales fiind-că şi preţul e cât se póte de moderat. Costă fiă-care broşură numai 30 banĭ (15 cr.), abonate de-odată 10 numere, costă 3 lei, ér 24 numere (un an) 7 lei, primind pe de-asupra gratis şi franco romanul „Poveste tristă“, care singur costă 1 leu 50 banĭ.

*

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit şi pădurit ' de *Ioan Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil uşor de priceput. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov, şi la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Iunie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.05
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	125.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.60
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.10
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	147.—
Renta de hârtie austr.	100.95
Renta de argint austr.	101.05
Renta de aur austr.	123.—
Losurĭ din 1860	157.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1079.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	487.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	405.25
Napoleondorĭ.	9.63
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.40
London vista	121.25
Paris vista	48.15
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.95
Note italiene.	46.10

Cursul pieţei Braşov.

Din 1 Iulie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.48	Vênd.	9.55
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.60
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.65
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maĭ 1895.

Budapesta—Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.	Stația	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8 05	8 05	2 15	pl. Viena . . . sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	1.55	5.45	9.15	Budapesta	5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9.27	11.12	Szolnok . .	2.29	5.23	3.50	11.44	4.43
2.—	5.55		11 53	12.55	P. Ladány . .	12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1 48	2.12	sos. Oradea-mare . pl.		2.26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl. Oradea-mare . sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50	Mezö Telegd .		1.52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26	Rév		1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06		Bratca . . .			9.10		9.50
6.32	9.07		4.53	4 17	Ciucia . . .	5.40	12.47	8.31	7.08	9.19
7.16	9.37		5.32	4.50	B.-Huiedin .	4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24		Ghârbău . .	2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos. Cluşiu . . . pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8 40	6.11	pl. Cluşiu . . . sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9.08	6.27	Apahida . .	5.18			4.23	6.27
10.14			10.40	7.27	Ghiriş . . .	3.53	9:23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50	Cucerdea . .	3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11 54		Uioara . . .	2.48			2.—	4.31
11 07			12.04		Vinţul de sus	2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17	Aiud . . .	2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8 33	sos. Teiuş . . . pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12.25		11.40	1 40	8.38	pl. Teiuş . . . sos.	1.10	7.59			2.49
12.52		11.55	2.17		Creciunel . .	12.39				2.24
1.06			2.35	9 09	Blaşiu . . .	12.24	7 30			2.10
1.37			3.14		Micăsasa . .	11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos. Copşa-mică . pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl. Copşa-mică . sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4 11	9.59	Mediaş . . .	10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22	Elisabetopol .	10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51	Sighişóra . .	9.42	5 53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12	Haşfalĕu . .	9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26	Homorod . .	7.45	4 27			10.02
6.12			8.30	12.58	Agoştonfalva .	7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1 15	Apaţa . . .	6.36	3.37			8.57
7.16			9.38	1.34	Feldióra . .	5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos. Braşov . . . pl.	5.08	2.45			7.43
	11.—	5.14		2 19	pl. Braşov . . . sos.	7.01	2.18		10.19	7.01
	12.26	5.59		3.01	Timiş . . .	6 —	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31	Predeal .	5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11.25		9.30	sos. Bucurescĭ . . pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón	Stația	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl. Cucerdea . . sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40	Ludoşŭ . .	7.03	1.58	7.43	12.32
5 07	10.27	5.26	11.11	sos. Oşorheiu . . pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl. Oşorheiu . . sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos. Regh.-săs. . . pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Ghirişŭ—Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	Stația	trenŭ de persón.	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ de persón.
7 33	11.—	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón.	trenŭ mixtu	Stația	trenŭ mixtu	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl. Copşa mică . sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59	Ocna . . .	8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos. Sibiiu . . . pl.	7.44	4.49	10.36
4 36	1.46		pl. Sibiiu . . . sos.	7.28		8.33
6.16	3.31		Avrig . . .	6.02		6.54
8.42	6.08		sos. Făgăraş . . pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenu mixtu	trenŭ mixtu	Stația	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov—Zêrneşti

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenu mixtu	Stația	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10.28	6.36	10.35	Zêrneştĭ	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budatelicŭ . . .		4.15
9.59	4.55		Bistriţa		1.16

Arad—Timişóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Careii-marĭ — Zelău

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stația	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău	4.20	3.01

Sighişóra—Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stația	trenŭ mixtu	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.